

TN § 206 Kollektivtrafik Nytt taxesystem, taxa och biljettprodukter

Ärendenummer: TN 2023/2124

Paragraf föregående instans: TN AU § 168

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden beslutar att återremittera ärendet med uppdrag till teknikförvaltningen att beslutspunkterna behöver förtydligas och var förenliga med varandra. Bussiga korten kan brytas ut ur förslaget om nytt taxesystem och behandlas i särskild ordning, enligt ordförande Mariette Nicanders (M) yrkande.

Sammanfattning

En förutsättning för att få fler att välja kollektivtrafiken för sina resor är att det ska vara enkelt att hitta, köpa och resa med sin biljett. Gotlands kollektivtrafik har fram till pandemin haft kilometertaxa som taxesystem för sin försäljning av biljetter i kollektivtrafiken. Under pandemin sattes en enhetstaxa. Denna var tänkt som en tillfällig taxa, dock gäller den fortfarande. Förslag på olika typer av taxesystem presenterades för Kollektivtrafikberedningen 2023-04-05 (bilaga 2 och TN 2023/440) och kollektivtrafikenheten uppdrogs att utreda vilket av två taxesystem som anses passa Gotland bäst. Kollektivtrafikenheten har kommit fram till ett system bestående av två zoner, där Visby med en radie på ca 8 km utgående från Visby busstation, utgör zon A och övriga Gotland zon B, (bilaga 3a och 3b). En produkt kan ges giltighet inom en zon eller hela ön. I och med ett nytt taxesystem behöver även produktutbudet ses över. Kollektivtrafikenhetens förslag reducerar produktutbudet från nuvarande 90 stycken till 20 (bilaga 4).

Den nya taxan innebär förutom en stor förenkling av produktutbudet, en kraftig minskning av antalet gratisresor (då gratisresor med Bussiga kortet begränsas samt gratisresor för ukrainaresenärer upphör) även att den är mer anpassad till nuvarande konsumentprisindex, KPI.

Bedömning

Ekonomisk konsekvensanalys

Vid jämförelse med kilometertaxan kan utläsas att det nya taxaförslaget innebär att samtliga resor med landsbygdstrafiken på ett avstånd längre än 15 km från Visby får samma eller lägre pris för resa med enkelbiljett. Det nya taxaförslaget innebär också exempelvis att boende i Vibble och Västerhejde, (som kommer att ingå i zon A) kommer att få både resor med enkelbiljetter och periodkort billigare än med kilometertaxan (bilaga 4). (Enligt Statistiska centralbyrån 2020-12-31 var folkmängden i Vibble 1810 stycken och i Västerhejde 546 stycken.)

Kollektivtrafikens förslag innebär att av det totala antalet resor kommer 82 % av resorna innebära en prishöjning och 18 % en prissänkning, relativt pandemitaxan (bilaga 4). Prishöjningen kommer att ske för resor inom stadstrafiken eller för resor i båda zonerna. Prissänkning kommer att ske för landsbygdstrafik inom zon A och för resor inom zon B (bilaga 4).

Förslagen ger prognosen att biljettintäkterna kommer att öka (baserat på faktiska biljettintäkter kvartal 1 2023 omräknat till nya biljettpriser) med minst 27 % (bilaga 6) och under förutsättning att trenden i hela landet, att resorna med kollektivtrafik ökar, gäller även på Gotland. Höjda priser är en effekt av att biljettpriserna inte reglerats sedan 2017. För att minska kollektivtrafikens årliga budgetunderskott är en reglering enligt gällande KPI absolut nödvändig.

Ytterligare en viktig del i att minska budgetunderskottet är att minska antalet gratisresor som utgör ca 49 % av det totala antalet resor med kollektivtrafik (bilaga 7 sid 14) varav ca 82 % av antalet gratisresor är resor i landsbygdstrafik med Bussiga kortet.

Barnperspektiv

Det nya produktutbudet innebär bland annat att Bussiga kortet nu ska gälla för samtliga barn- och ungdomar (skrivna på Gotland) men laddat med två enkelbiljetter per skoldag, i såväl stadstrafik som landsbygdstrafik. Det gör att förutsättningarna för barn- och ungdomar att resa med kollektivtrafiken blir jämlika. Oavsett var du bor på Gotland kan du resa med kollektivtrafiken två gånger per dag, utan kostnad. Förslaget innebär en begränsning till skoldagar och antalet kostnadsfria resor samtidigt som Bussiga kortet även blir användbart i stadstrafiken.

Genusperspektiv

Förvaltningen bedömer att förslagen inte har någon betydande effekt ur ett genusperspektiv.

Landsbygdsperspektiv

Övergången till nytt taxesystem kommer att påverka alla invånare på Gotland. Personer på landsbygden som bor i Visbys närområde kommer nu att få samma taxa som Visbyborna. Med förslaget kan man lösa en biljett som är giltig för övergång mellan stads- och landsbygdstrafik.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av kollektivtrafikchef Jyrki Vainio och kollektivtrafikstrateg Henrik Jörgensen.

Kollektivtrafikens uppmanas att förtydliga taxan angående ökande lagstadgad pensionsålder.

Yrkanden:

Ordförande Mariette Nicander (M) yrkar på återremiss med uppdrag till förvaltningen att förtydliga underlaget. Beslutspunkterna behöver förkortas och förtydligas. Materialet ska inte innehålla någon förändring till Bussiga kortet och besvara Tomas Rådkvists (MP) frågeställningar.

Tomas Rådkvist (MP) yrkar på att:

1. Att bussiga kortet behålls som tidigare för landsbygden och utökas med fritidsresor för Visbyungdomar.
2. Att de föreslagna höjningar av månadskorten delas upp på två år så att resenärerna får större möjlighet att anpassa sin ekonomi gradvis.

Per Edman (V) instämmer i Tomas Rådkvists (MP) yrkande.

Ordförande Mariette Nicander (M) ställer proposition på det egna yrkandet och Tomas Rådkvists (MP) yrkande och finner att det egna yrkandet vinner bifall.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämndens arbetsutskott lämnar ärendet till tekniska nämnden utan eget yttrande.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Förslag Sty-14530-v.7.1 Taxa all kollektivtrafik

Bilaga 2. Nytt taxesystem – presentation för Kollektivtrafikberedningen 2023-04-05.

Bilaga 3a. Förslag zonstruktur Gotlands kollektivtrafik.

Bilaga 3b. Förslag zonstruktur Zon A närbild.

Bilaga 4. Resande kvartal 1 2023 samt taxa- och taxesystem

Bilaga 5. Olika typer av taxa- och taxesystem.

Bilaga 6. Intäkter kvartal 1 2023 inklusive nypris.

Bilaga 7. Taxesystem Kollektivtrafikberedningen 16 maj.

Tjänsteskrivelse 2023/2124 teknikförvaltningen 2023-10-16

Presentation på sammanträde